

UPSC CSE 2015 MAINS PAPER 7 DECEMBER 23, 2015 GUJARATI OPTIONAL PAPER II QUESTION PAPER

CS (Main) Exam 2015

C-AVZ-O-HKLB

GUJARATI

Paper II

CS (Main) Exam 2015

(LITERATURE)

Time allowed : **Three Hours**

Maximum Marks : **250**

QUESTION PAPER SPECIFIC INSTRUCTIONS

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions :

*There are **EIGHT** questions divided in **TWO SECTIONS**.*

*Candidate has to attempt **FIVE** questions in all.*

*Questions no. **1** and **5** are compulsory and out of the remaining, any **THREE** are to be attempted choosing at least **ONE** from each section.*

The number of marks carried by a question / part is indicated against it.

*Answers must be written in **GUJARATI**.*

Word limit in questions, wherever specified, should be adhered to.

Attempts of questions shall be counted in sequential order. Unless struck off, attempt of a question shall be counted even if attempted partly. Any page or portion of the page left blank in the Question-cum-Answer Booklet must be clearly struck off.

SECTION A

- Q1.** નીચે દર્શાવેલ પાંચેય કૃતિ-અંશોનું સંદર્ભમૂલ્ય સમજાવો (150 શબ્દોમાં) : 10×5=50
- (a) સાંઈઆંસે સબકુછ રીત હૈ, મુજ બંદે સે કછુ નાંહી
રાઈકું પરબત કરે, પરબત બાગે જ માંરી. 10
- (b) કરાય શું નિષ્ફલ જ્ઞાન સર્વ આ
થનાર થીજો નવ થાય અન્યથા. 10
- (c) સુખી હું તેથી કોને શું ? દુઃખી હું તેથી કોને શું ? 10
- (d) આદિત્યનો અસ્ત થતાં થાય છે અંધારું ધબ,
ફારબસ વિના એવી દુનિયા દેખાય છે. 10
- (e) અનેક ઉપમા, કઠિણ સંસ્કૃત ગદ્ય, પદ્ય પણ કપંહી એક;
સાહિત્ય સકલ તાણી ચાતુરી તેહ માંહાં રચી વિવેક. 10
- Q2.** નીચેના મુદ્દાઓ વિશે સમીક્ષાત્મક ચર્ચા કરો :
- (a) આખ્યાનકૃતિ તરીકે પ્રેમાનંદનું ‘સુદામાચરિત્ર’. 20
- (b) ‘મારી હકીકત’ માં નર્મદની સચ્ચાઈ માટેની પ્રતિબદ્ધતા અને સર્જકતા. 15
- (c) ‘પૂર્વાલાપ’ ના ખંડકાવ્યોમાં માનવીની અફર નિર્ચાતનું કારુલ્ય. 15
- Q3.** સદૃષ્ટાંત વિવેચનાત્મક નોંધ લખો :
- (a) ‘સરસ્વતીચંદ્ર-ભા. 1’ માં કથાસંકલના સાથે સર્જક ગદ્યશૈલીના ઉન્મેષો. 20
- (b) ‘ચંદ્રચંદ્રાવતી’ પદ્યવાર્તામાં વ્યક્ત થતી સર્જકની લાક્ષણિક મુદ્રા. 15
- (c) ‘રાઈનોપર્વત’ની વસ્તુસંરચના. 15
- Q4.** નીચેના પ્રશ્નોને કૃતિના મર્મ સંદર્ભે સમજાવો :
- (a) રસનિષ્પત્તિની દૃષ્ટિએ ‘વસંતવિલાસ’ માં ઉદીપન વિભાવ તરીકે પ્રકૃતિનું મહત્વ. 20
- (b) ‘અખેગીતા’માં અખાની પ્રજ્ઞા અને પ્રતિભા પ્રગટે છે. 15
- (c) ‘કાદંબરી’નાં સ્ત્રીપાત્રો. 15

SECTION B

- Q5.** નીચે દર્શાવેલ પાંચેય કૃતિ-અંશોનું સંદર્ભમૂલ્ય સમજાવો (150 શબ્દોમાં) : 10×5=50
- (a) વેઈટ ... એ બિટ્ ! ...
છેલ્લો શબ્દ મૌનને જ કહેવાનો હોય છે. 10
- (b) તમને તો મોતની નવાઈ છે બાકી અમને તો –
જીવતરના નામનું નાઈને બેઠાં છીએ. આ પેલી નદીમાં
અત્યારથી જ દનની ત્રણ-ચાર ચેહો ભડભડતી
જોઈએ છીએ, એ ભેગી એક દન અમારીય. 10
- (c) ‘ખખડ થતી ને ખોડંગાતી જતી ડમણી જૂની ...’ 10
- (d) સ્વરાજ તે આપણા આત્માનું રાજ છે, એટલે કે
સ્વ-શાસન, આત્મ-શાસન, મનુષ્યનું પોતાની ઉપર પોતાનું રાજ. 10
- (e) તારાં અગણિત જઘન્ય દુષ્કૃત્યોનો ભાર વહેતો વહેતો તું
શતસહસ્ત્ર વર્ષો સુધી પૃથ્વી પરનાં દુર્ભેદ વનોમાં સંગીહીન,
વાણીવિહીન, એકાકી નિર્માલ્ય પર્ણોની જેમ વાયુમાં ફેંકાતો રહેશે. 10
- Q6.** સદૃષ્ટાંત વિવરણાત્મક નોંધ લખો :
- (a) ગુજરાતી જાનપદી નવલકથાના પ્રતિનિધિરૂપ નમૂના તરીકે ‘માનવીની ભવાઈ’. 20
- (b) ‘સૌરાષ્ટ્રની રસધાર-ભા. 1’ નાં પાત્રોમાં વ્યક્ત થતાં ધીંગી ઘરાનાં ખમીર અને
સમર્પણભાવ. 15
- (c) વર્તમાન ભારત અને ‘હિંદસ્વરાજ’ની પ્રસ્તુતતા. 15
- Q7.** નીચેના મુદ્દાઓ વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો :
- (a) ઈતિહાસ અને કલ્પનાના સામંજસ્યથી ‘પાટણની પ્રભુતા’ માં દૃષ્ટે પડતી મુનશીની
સર્જકપ્રતિભા. 20
- (b) ‘ધ્વનિ’ કાવ્યસંગ્રહમાં ગીતકવિ રાજેન્દ્રશાહની કવિત્વશક્તિ. 15
- (c) ‘છિન્નભિન્ન છું’ કાવ્યનો ધ્વનિ. 15

Q8. સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો :

(a) 'જનનંતિકે' ના નિબંધોમાં કલ્પના, પ્રકૃતિ અને ચિંતન સંવેદનાપૂર્ણરીતે તાદ્દશ થયાં છે.	20
(b) 'કાવ્યની શક્તિ' ના લેખો કાવ્યકલા ઉપર પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ પ્રકાશ પાડે છે.	15
(c) 'અશ્વત્થામા' – આધુનિક મનુષ્યનું સંવેદન.	15